

PRODUCTIE VAN GAS EN ELECTRICITEIT TE ROTTERDAM

DOOR K.F. VAN DIJK

I. De Imperial Continental Gaz Association (1825-1887)

In het archief bevindt zich een band, getiteld 'lijst van stukken betrekking hebbend op de Gazfabriek in de Scheepstimmermanslaan te Rotterdam'¹⁾ met afschriften uit registers van de uitgaande en ingekomen stukken van de gemeente Rotterdam en van het Hoogheemraadschap van Schieland. Het laatste afschrift dateert van 1877, zodat er niets omtrent de beëindiging van de werkzaamheden van de fabriek in te vinden is. De vervaardiger ervan is blijkens het handschrift en de vermelding J.S. de stadsarchivaris J.H. Scheffer (1858-1866). Waarschijnlijk heeft het rond de afwikkeling van de z.g. 'gaskwestie', waarover later, een rol gespeeld, want telkens zijn in allerlei afschriften van contracten e.d. de woorden 'tot wederopzeggen' (blijkbaar later) onderstreept.

Het eerste afschrift betreft een eigendomsbewijs uit 1702 van de scheepswerf St. Joris aan de Zalmhaven, die hier werd gevestigd nadat het stadsbestuur had besloten dat de werven en houthandelaren van de Boompjes en Scheepmakershaven vóór 1 mei 1703 moesten verdwijnen. Op 14 juli 1825 kocht Sir William Congreve c.s. te Londen dit terrein, dat destijds nog buiten de stedelijke bebouwing lag, van J. Hudig, om er de eerste steenkolengasfabriek van Nederland te bouwen²⁾.

Op respectievelijk 25 en 28 februari 1825 verleenden het Hoogheemraadschap van Schieland en B. en W. van Rotterdam toestemming voor de bouw van de fabriek aan de Scheepstimmermanslaan naast de Zalmhaven. Schieland was bij deze zaak betrokken vanwege het doorgraven van dijken ten behoeve van de aanleg van gasbuizen. Op 30 juli van hetzelfde jaar gaf de Koning zijn goedkeuring, mits het benodigde materieel binnen het Rijk werd vervaardigd. Deze bepaling werd op 25 april 1846 opgeheven.

Op 14 mei 1827 brandden de eerste lampen op het gas van de fabriek³⁾. Door het ontbreken van archiefstukken is verder weinig bekend over de maatschappij. Over de geschiedenis van de Rotter-